

Sygn. akt III UK 77/18

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania R. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

o umorzenie należności z tytułu składek,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 19 grudnia 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 19 grudnia 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 19 grudnia 2017 r., sygn. akt III AUa [...], zmienił wyrok Sądu Okręgowego w R. z 12 stycznia 2017 r., sygn. akt IV U [...], w ten sposób, że oddalił odwołanie R. Ł. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w R. z dnia 4 sierpnia 2016 r. odmawiającej wnioskodawcy umorzenia należności z tytułu wskazanych w decyzji składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy, wydanej na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r., poz. 1551; dalej ustawa abolicyjna), odstępując od obciążania wnioskodawcy kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego w postępowaniu apelacyjnym.

Wyrok Sądu Apelacyjnego wnioskodawca, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, zaskarżył w całości. Zarzucono naruszenie prawa

materialnego, to jest art. 1 ust. 13 pkt 2 w związku z art. 1 ust. 8 ustawy abolicyjnej, przez błędną wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe przyjęcie, że organ rentowy w tzw. decyzji warunkowej nie ma obowiązku wskazać (tj. skonkretyzować) kwot niepodlegających umorzeniu należności składkowych, których nieposiadanie, na dzień wydania decyzji - przewidzianej w art. 1 ust. 13 pkt 1 ustawy abolicyjnej - pozwala skorzystać z dobrodziejstwa ustawy abolicyjnej. Ponadto, zarzucono naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, to jest:

(-) art. 378 § 1 k.p.c. przez brak jego zastosowania oraz rozpoznanie sprawy przez Sąd drugiej instancji poza granicami apelacji organu rentowego, która swoim zakresem nie precyzowała, jakie konkretnie naruszenia przepisów zarzuca Sądowi pierwszej instancji, podczas gdy z literalnego brzmienia podniesionego przez organ rentowy zarzutu wynika, że organ ten zaskarża samo uzasadnienie wyroku, a nie merytoryczne rozstrzygnięcie o istocie sprawy;

(-) art. 386 § 1 k.p.c. przez jego zastosowanie i uwzględnienie apelacji organu rentowego, pomimo jej bezzasadności;

(-) art. 385 k.p.c. przez jego niezastosowanie, pomimo bezzasadności apelacji organu rentowego.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów sprowadzających się do rozstrzygnięcia: 1) „czy w decyzji warunkowej wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 r. poz. 1551) organ rentowy ma obowiązek wskazać tj. skonkretyzować kwoty niepodlegających umorzeniu należności składkowych”; 2) „czy wobec braku wskazania tj. skonkretyzowania w/w należności niepodlegających umorzeniu organ rentowy może wydać decyzję o odmowie umorzenia należności na podstawie art. 1 ust. 13 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 r. poz. 1551)?”

Organ rentowy, w odpowiedzi na skargę kasacyjną, wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Dwie pierwsze, przywołane wyżej, przesłanki dotyczyć muszą przepisów powołanych w podstawach kasacyjnych, bowiem zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach podstaw. Jednak sam fakt, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odwołuje się do przepisów wskazanych w jej podstawach, nie stanowi o tym, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, lub że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Nie chodzi bowiem o jakiekolwiek zagadnienie prawne, sformułowane na podstawie tych przepisów bądź o jakiekolwiek wątpliwości interpretacyjne tych przepisów. Problem prawny ujęty w skardze kasacyjnej dotyczyć musi kwestii decydującej o rozstrzygnięciu sprawy, nie może być dla niej prawnie obojętny. Innymi słowy, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne bądź zachodzi konieczność wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów tylko wtedy, kiedy wynik sprawy uzależniony jest od interpretacji przepisów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 29 czerwca 2001 r., I PKN 33/01, OSNP 2003 nr 9, poz. 228; z 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 243; z 25 września 2007 r., I UK 161/07, LEX nr 885063; z 19 września 2013 r., I PK 92/13, LEX nr 1555051; z 6 lutego 2014 r., I PK 246/13, LEX nr 1646083).

Okoliczności wskazane przez skarżącego we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie uzasadniają przyjęcia skargi kasacyjnej do

rozpoznania, gdyż problem prawny sformułowany przez skarżącego jest bezprzedmiotowy dla rozstrzygnięcia tej sprawy. Wniosek taki wynika z ustalenia przedmiotu postępowania w tej sprawie.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie - art. 477⁹ k.p.c., art. 477¹⁴ k.p.c. (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, LEX nr 1215286; z dnia 2 marca 2011 r., II UZ 1/11, LEX nr 844747; z dnia 18 lutego 2010 r., III UK 75/09, OSNP 2011 nr 15-16, poz. 215; z dnia 3 lutego 2010 r., II UK 314/09, LEX nr 604214). Treść decyzji wyznacza więc zakres i przedmiot rozpoznania sądowego, w którym sąd rozstrzyga o zasadności odwołania w granicach przedmiotu zaskarżonej decyzji. Sąd nie działa w zastępstwie organu rentowego i choć samodzielnie oraz we własnym zakresie rozstrzyga wszelkie kwestie objęte treścią zaskarżonej decyzji, to jego rozstrzygnięcie odnosi się do tej decyzji (art. 477 § 2, art. 477¹⁴ § 2 i art. 477^{14a} k.p.c.).

Przedmiotem zaskarżonej w niniejszym postępowaniu decyzji organu rentowego była odmowa umorzenia należności z tytułu nieopłaconych składek na podstawie art. 1 ust. 13 ustawy abolicyjnej. Warunkiem uwzględnienia wniosku jest nieposiadanie przez wnioskodawcę na dzień wydania decyzji rozstrzygającej o umorzeniu należności z tytułu niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur pomostowych oraz należnych od tych składek dodatkowych należności wymienionych w art. 1 ust. 10 ustawy. Treść decyzji z art. 1 ust. 13 ustawy - pozytywna lub negatywna dla wnioskodawcy - zależy od ustalenia organu rentowego, czy na dzień wydawania tej decyzji wnioskodawca posiadał zaległości z tytułu składek objętych ustawą i niepodlegających umorzeniu (wówczas organ wydaje decyzję, o której mowa w art. 1 ust. 13 pkt 2), czy też wnioskodawca takich zaległości nie posiadał (wówczas organ wydaje decyzję, o której mowa w art. 1 ust. 13 pkt 1 ustawy). Zatem istota sprawy rozstrzyganej decyzją z art. 1 ust. 13 ustawy polega na rozstrzygnięciu o zasadności wniosku osoby wymienionej w art. 1 ust. 1 pkt 1 lub 2. Istotą sprawy z odwołania od decyzji organu rentowego z art. 1

ust. 13 pkt 2 ustawy nie jest natomiast kwestia prawidłowości decyzji z art. 1 ust. 8 ustawy jako decyzji ustalającej warunki umorzenia należności. Natomiast między decyzją z art. 1 ust. 8 ustawy a decyzją z art. 1 ust. 13 ustawy występuje jedynie taki związek, że ustalenie w decyzji z art. 1 ust. 8 ustawy kwot należności podlegających umorzeniu wiąże w postępowaniu w sprawie wydania decyzji z art. 1 ust. 13 ustawy w zakresie kwot i okresów uznanych ostateczną decyzją za obejmujące składki podlegające umorzeniu. Okoliczność, czy w decyzji z art. 1 ust. 8 ustawy sprecyzowano kwotę należności niepodających umorzeniu, nie jest przesłanką wydania decyzji z art. 1 ust. 13 ustawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2018 r., III UZ 5/18, LEX nr 2497591 oraz z dnia 4 grudnia 2018 r., I UZ 39/18, niepublikowane).

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.